

تاریخ تحوّلات مونی

سرشناسه	: کوکلن، شارل
عنوان و نام پدیده آور	: تاریخ تحول هارمونی / شارل کوکلن؛ ترجمه محسن الهامیان؛ ویراستار طاهره ایرانی
مشخصات ناشر	: تهران: دانشگاه هنر ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری	: ۳۵۶ صفحه
شابک	: 978-964-6218-86-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: Traité de l'harmonie
موضوع	: هارمونی
شناسه افزوده	: الهامیان، ۱۳۲۷ - مترجم
شناسه افزوده	: دانشگاه هنر
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۹ ۲ت۹ک/ ۵۰ MT
رده بندی دیویی	: ۷۸۱/۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۰۶۸۱۶۷

عنوان	: تاریخ تحول هارمونی
نویسنده	: شارل کوکلن
مترجم	: محسن الهامیان
ویراستار	: طاهره ایرانی
ناشر	: اداره انتشارات دانشگاه هنر
تاریخ انتشار	: ۱۳۸۹
چاپ و صحافی	: تدیس قره ای
نوبت چاپ	: اول
شمارگان	: ۱۵۰۰ نسخه
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۱۸-۸۶-۴

کلیه حقوق این اثر برای دانشگاه هنر محفوظ است.
 نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان سرهنگ سخایی، بین تقاطع سی تیر و فردوسی، شماره ۵۸
 دانشگاه هنر، تلفن: ۵-۶۶۷۳۳۴۰۱

فهرست مطالب

فصل اول.

۳ مدهای گریگورین و گام‌های دیگر
۳ مدهای گریگورین
۸ مدهای ناقص
۱۳ نمونه‌ها و احساس گریگورینی
۱۴ هارمونی‌گذاری آوازهای گریگورین
۱۷ سبک گریگورین

فصل دوم.

۳۳ اجازه‌ها
۳۴ اجازه‌ها در سبک کنتروپوان
۳۴ اجازه‌ها در سبک باخ
۴۴ اجازه‌ها در آثار موزار و هایدن
۴۶ اجازه‌های توجیه‌شدنی احساس ویژه یک عبارت (بتهوون)
۵۰ اجازه‌های دوران اخیر

فصل سوم.

۵۱ مفاهیم جدید
۵۱ شکل‌های جدید شنیداری، مفاهیم جدید موزیکال
۵۳ نسبی بودن نامطبوع‌ها
۵۵ چیدمان‌های جدید آکورد
۵۷ آکوردهای جدید دیگر

فصل چهارم.

۵۹ هارمونی و کمپوزیسیون
----	----------------------------

فصل پنجم.

۷۳ تاریخ تحول هارمونی
۷۳ مقدمه
۷۵ ۱. اصالت‌ها تا قرن چهاردهم
۷۷ قرن سیزدهم
۸۳ قرن چهاردهم
۸۶ ۲. قرن پانزدهم و شانزدهم
۸۷ قرن پانزدهم
۹۱ قرن شانزدهم

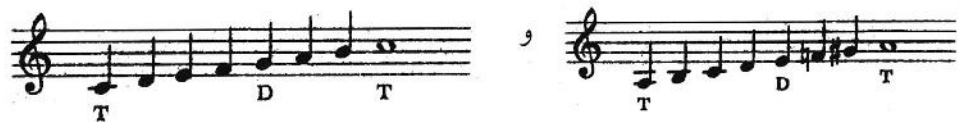
۱۱۹	۳. قرن هفدهم و هجدهم
۱۲۰	مفهوم تونال در قرن هفدهم
۱۲۲	مونده وردی
۱۳۰	قرن هفدهم
۱۳۹	ی. س. باخ
۱۵۹	ژان فلیپ رامو
۱۶۵	موزار - هایدن
۱۷۳	پتهوون
۱۸۲	شوبرت
۱۸۹	۴. از برلیوز تا واگنر
۱۹۱	برلیوز
۱۹۶	مندلسون
۱۹۸	شوپن
۲۰۴	لیست
۲۰۸	ریشار واگنر
۲۲۵	۵. مکتب روس
۲۴۷	۶. مکتب فرانسه، دوره جدید
۲۴۹	۱. استفاده از مدهای گریگورین و آکوردهای درجه دوم و سوم
۲۵۴	۲. تحول در نوشتار کنترپوانیک
۲۶۲	۳. تحول در هارمونی های هفتم
۲۶۹	۴. مودولاسیون های مختلف
۲۷۲	۵. کادانس
۲۷۶	۶. آپازیاتورها
۲۷۸	۷. کروماتیسیم
۲۸۰	۸. تحول در نوشتار نهم ها
۲۸۷	۹. حرکت های موازی
۲۹۶	۱۰. اجازه ها و حل های استثنایی
۳۰۶	۱۱. پدال
۳۱۰	۱۲. چیدمان های جدید آکورد
۳۱۸	۱۳. نامطبوع با کاراکتری پایدار
۳۲۴	۱۴. بی تونالیت، پلی تونالیت، آتونالیت
۳۴۸	۱۵. مروری بر تحول هارمونی از ۱۸۷۰
۳۵۱	۱۶. آینده ممکن: ربع پرده

فصل اول

مُد های گریگورین

و گام های دیگر

از قرن هفدهم به بعد مُد های ماژور و مینور رواج یافت، گام ماژور و مینور با سانسیل چنین هستند:

گاهی در حین پایین رفتن به چنین شکلی برخورد می کنیم: و در بالا رفتن: ولی این گام ها تمام مُد های نیستند که در موسیقی استفاده می شود و به ویژه در موسیقی مدرن. لازم است شاگردان با گام های آشنا شوند که در آوازهای گریگورین، در ملودی های مردمی فرانسه و اسپانیا، در موسیقی مذهبی و فولکلور روس، در آثار استادان قرون وسطی و رنسانس و بالاخره در آثار تعدادی زیادی از آهنگسازان در پنجاه ساله اخیر استفاده شده است. در فصل آخر این کتاب نمونه هایی از این موسیقی ها داده خواهد شد، ولی فعلاً مناسب است شاگردان درس هایی بگیرند که به آشنایی با این مُد الیته ها کمک می کند.

در ابتدا با اسامی مُد ها آشنا شویم!

۱. برای ساده کردن، مجموعه ۱۲ گام پهن شان را معرفی نخواهم کرد و صحبتی از تفاوت بین «معتبرها» (authentiques) و «پلاگالها» (Plagaux) هم نمی کنم.

مسئلاً وقتی گفته می شود مُد Do، مُد Ré و غیره ارائه نمونه ای است که شاگردان را با چنین شکل هایی آشنا کند:

و غیره

و یا

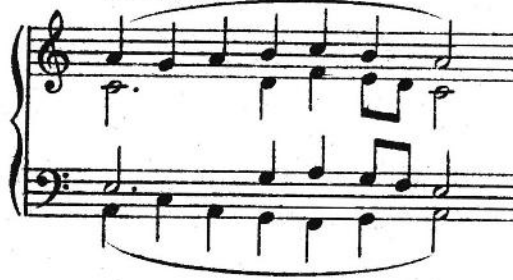
مد هیپودورین

(دورین همین فواصل را استفاده می کند با *La* برای تونیک و *Mi* برای

دومینانت، ولی این مد روی دومینانت پایان می یابد و عموماً پنجم خالی [بدون سوم] ختم آن را بهتر می رساند.

Andante

نمونه:

شارل کوکلن

Ave Verum de l'Abbaye

شارل کوکلن، *Nox*

(گام *Mi* در مد *Ré* نوشته شده است)

ولی نباید این فکر را کرد که مد *Ré* همیشه در *Ré* است در حالی که به طور رایج چنین هم نوشته می شود:

ترجیح می دهم که اصطلاح شناسی بورگو دوکودری *Bourgault-Ducoudray* را به کار برم، آن طور که آن را در کفرانس ۱۸۷۸ یافتیم و آن طور که او در کسرواتوار پاریس به ما آموخت.

به خوبی می دانم تمام تورسین هادر نامگذاری مدهای مختلف یونان متفق القول نیستند، مثلاً گلارن *Glarén* مد *Ré* را دورین، *Mi* را فریزین و *La* را اتولین می نامند، در حالی که برای پدر مرسن *Père Mersenne* مد *Ut* دورین، مد *Ré* فریزین، مد *Mi* لیدین است. به نظر می رسد که امروزه همه چیز روشن شده و همه پذیرفته اند مد *Sol* فریزین و *Fa* لیدین است، تنها اختلاف نظر روی مد *La* است که گاهی آن را اتولین می گویند و نیز مد *Mi* که بعضی آن را دورین می دانند. راه حل ساده به نظر من پیشنهاد آقای اماتونل است، او دو نوع دورین مشخص می کند: مد *Mi* و *La*.

باید اضافه کنم که بر طبق نظر آقای اماتونل، یونانی ها در موسیقی خود مد *Ré* و مد *Do* (مد ماژور جدید) را نغمی کرده بودند. با این وجود آن گونه که من در نوشته های *Bourgault-Ducoudray* دیدم واژه لو کرین برای مد *Ré* اختصاص یافته که من هم همان را استفاده می کنم. با این نگاه که در دنیای باستان هم برای همین منظور استفاده می شد این مد یکی از پرستاده ترین ها در آوازه های گریگورین و در فولکلورهای قدیم ما [فرانسه] بود.

۱. در اینجا به مد لو کرین با ششم بزرگ وارد شده است.

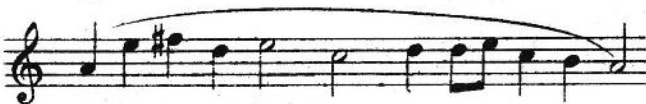
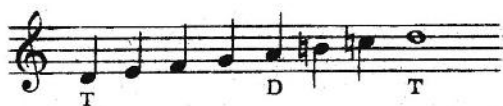
آکورد (a) در اینجا به طور منطقی جایگزین 7⁺ شده است.

داریوس میلو، *Portée* موسیقی صحنه

مُد لوکرین^۱

در موسیقی مدرن هم زیاد استفاده می شود. نمونه‌ها:

گرفته شده از Noël که

آقای بیرنه در 1870 *Nuit de Noël* استفاده کرده است

شارل کوکلن،
Aux temps des fées

مُد Mi

ترانه فصل‌های مشابه با دورین ولی با تُنیک Mi

نمونه: همکور برلیوز، آواز هرود از کودکی مسیح

Sol, Tonique

هنگامی که در اینجا به *La* بازگشته است. اغلب مواردی پیش می‌آید که از چنین آزادی‌های بهر مند می‌شود، بدون آن که خود را محدود به سزای دقیق از مُد کند.

که شوربت (نمونه آن در فصل آخر گرفته شده از سوناتای برای پیانو) استفاده کرده توقف چندانی نمی‌کنم

نمونه

که در آثار باخ زیاد استفاده شده است.

نمونه

در موسیقی. گاه به شکل‌های دیگری هم استفاده می‌شود که تعدادشان بسیار است.

گامی متعددی در شرق مورد استفاده است به ویژه در هند. هنر شرق، موندیک است. موسیقی آنها با مُدهایشان از هم باز

شده می‌شوند. بورگو دکودری اغلب این گام کروماتیک شرقی را ذکر می‌کند که یکی از پر استفاده‌ترین‌هاست، تنها این گام نیست ولی در این کتاب

محل بیشتری برای معرفی دیگر مُدها وجود ندارد.

Histoire d'evolution de l'Harmonie

Charles Koechlin

Traduit de la français
Par:
Mohsen Elhamian